

הוכן עיי כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
daf@dafyomi.co.il • 6515004 טל/פקס

גיטין דף מא.

"עבד שעשאו רבו אפותיקי לאחרים ושחררו", מה הדין בדלהלן?

מי שחררו?	מי כותב לו שטר שחרור?	מי כותב שטר על הדמים		
			לרב	לרבנן
רבו ראשון - שהוא הלווה	רבו שני - המלוה בעל האפותיקי ¹	העבד כותב המשחרר - האדון ראשון ²	לרבנן	לרב
רבו שני - המלוה בעל האפותיקי ³	רבו ראשון - שהוא הלווה ⁴	העבד כותב ⁵ המשחרר - האדון שני ⁶	לרבנן	לעולא
			לרשב"ג	
			לרשב"ג	

העושה שדהו אפותיקי ושטפה נהר ונתקלקלה לעולם, האם גובה משאר נכסים?

באפותיקי מפורש	באפותיקי סתם ⁷		
		לאמי שפיר נאה	לסתמא דגמ' ⁸
אינו גובה	אינו גובה	לאבנה דשמואל	לרב נחמן לכו"ע ⁸
אינו גובה	גובה משאר נכסים		
אינו גובה	גובה משאר נכסים		

¹ דאף שמצד שורת הדין אין העבד חייב שום דבר לאדון שני שהוא המלוה בעל האפותיקי, דהרי כל מה שיש לו עליו הוא רק שעבוד ולא יותר, והדין דהקדש חמץ ושחרור מפקיעים מידי שעבוד, ולכן מועיל שחרור העבד ששחררו הלוה שהוא האדון הראשון, ואין למלוה עליו שום דבר - ולכך מעיקר הדין ודאי שאינו צריך לכתוב לו גט שחרור. מ"מ מפני תיקון העולם שחששו שמא ימצאנו המלוה דהיינו אדון שני בשוק - ויאמר לו "עבדי עתה" וכפי שמוכיח השטר, לכן תקנו לכפות את האדון השני שיכתוב לו גט שחרור - ועושה אותו בן חורין.

² ומבואר בגמ' שנחלקו בדין ה"מזיק שעבודו של חברו" דרבנן ס"ל שפטור, ולכן העבד הוא זה שצריך לכתוב שטר על עצמו כיון שהוא זה שנהנה שנשתחרר, ועיי"ז הוא יפתה את האדון השני לכתוב לו שטר שחרור.

³ ועיי"פ דין שחרור זה לכאורה אינו כלום - ואין העבד חייב במצות, דהרי כל מה שיש לו בו הוא רק זכות שיעבוד ולא יותר.

⁴ ועושה כן מפני תיקון העולם - כיון שיצא עליו שם בן חורין, והאדון הראשון הוא זה שכותב לו שטר מפני שבו תלוי שחרורו.

⁵ ובאופן ששווה העבד יותר מן החוב, דמה שכנגד החוב הפסיד המלוה, ובוזה שאין צריך הלווה לשלם לו את אותם מעות חשיב כאילו נתקבל אותם, אבל מה ששווה העבד יותר מן החוב, את הסכום הזה כותב לו העבד שטר על דמיו.

⁶ דכיון שהוא גרם להפסיד את האדון הראשון מן העבד לכן הוא זה שצריך לכתוב את השטר על דמי העבד היתרים. והטעם, משום דס"ל לרשב"ג שהיזק שאינו ניכר שמיה היזק, דהיינו אף שאין ניכר ההיזק בגוף העבד, כיון שגרם היזק לאדון ראשון צריך לשלם. ואילו רבנן ס"ל דהיזק שאינו ניכר אינו היזק, ולכן המשחרר פטור, ורק העבד שנהנה משחרורו צריך לשלם.

⁷ והחילוק בין אפותיקי סתם למפורש הוא, דאפותיקי סתם הוא אומר לו "אם לא פרעתך - גבה מזו", ומפורש היינו שאומר "לא יהא לך פרעון אלא מזו".

⁸ רב נחמן הקשה על אמי שפיר נאה איך יתכן שיאמר באפותיקי סתם שאם נשטף גובה משאר נכסים, הרי רק נתן לו כח לגבות משדה אחת, אבל לא עשו תנאי שלא יגבה ממקום אחר, ולמה יפסיד המלוה את כוחו. ולכן תרגם רב נחמן את שמועתו של אמי שפיר נאה שמייירי באפותיקי מפורש, ובוזה אה"נ גם אבנה דשמואל לא פליג - ומודה שאין לו מקום לגבות אלא מזו, וכיון שנשטפה הפסיד. ונמצא שאין מחלוקת ביניהם, וכל אחד דיבר במשהו אחר, דאבנה דשמואל שאמר שגובה משאר נכסים מדבר באפותיקי סתם, ואמי שפיר נאה מייירי באפותיקי מפורש.

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

גיטין דף מא.

העושה שדהו אפותיקי סתם לבע"ח או לכתובת אשה, האם יכול למוכרה - ויגבו משאר נכסים?

אשה בכתובתה	בעל חוב	
	מוכרה - והם יגבו משאר נכסים	לרבנן
אינו מוכרה - וגובה ממנה ¹	מוכרה - ויגבה משאר נכסים	לרשב"ג

גיטין דף מא:

המשחרר חצי עבדו באופנים דלהלן, האם קנה?

בכסף	בשטר	
קנה חציו	לרבי: קנה חציו לחכמים: לא קנה ²	לרבה
לרבי: קנה חציו לחכמים: לא קנה	לא קנה	לרב יוסף
לרבי: קנה חציו לחכמים: לא קנה		לרב יוסף בתר דאיתותב

¹ פירש"י, ודוקא באופן שהטילה את כל אחריות כתובתה על שדה זו ומשום כך ניסת לו. וכתבו התוס' (בד"ה אשה), שבכה"ג אם עבר הבעל ומכר - ממכרו בטל.

² ילפינן בגז"ש מאשה, דכמו שאשה לא נקנית לחצאין בשטר כך עבד לא. ורבי סובר דאף שבעלמא גזירה שוה עדיפא מהיקש, מ"מ כאן יש פירכא לגז"ש דמה לאשה שאין נקנית בכסף, ולכן יש ללמוד מהיקש שטר לכסף ולומר כמו שבכסף נקנה לחצאין כך בשטר.